

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 15 december 2010

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om idrott och genus på idrottsforum.org](#)[Läs mer om idrottens historia på idrottsforum.org](#)[Läs mer om norsk idrott, idrottspolitik och idrottsforskning på idrottsforum.org](#)

Kvinnorna inom idrotten är inte längre osynliga. I vissa sporter är de till och med mer synliga, framstående och publikdragande än män; det tydligaste exemplet är internationell elitennis, där publiken tröttnade på herrarnas pangpangtennis i samma veva som damtennisen blev lite hårdare i samband med systrarna Williams' inträde på proffstouren. Med det närmast hundraåriga perspektivet på nationell och internationell idrott på elitnivå vi har idag kan det kanske vara dags att summera kvinnornas roll i idrottshistorien och lyfta fram banbrytare och förebilder. Anders Östnäs har läst två böcker som gör just det senare, dels Robert Lapchicks *100 Trailblazers: Great Women Athletes Who Opened Doors for Future Generations* (Fitness Information Technology), dels Per Jorsetts *Kvinner i norsk idrett* (Akilles). Detta är väl kanske inte vad man kallar bladvändare, men de fungerar utmärkt som uppslagsböcker, menar vår recensent.

Kvinnor i sporten

Anders Östnäs

Nordic Evaluation Group, NORDEG

Richard Lapchick et al

100 Trailblazers: Great Women Athletes Who Opened Doors for Future Generations

500 sidor, hft., ill.

Morgantown, WV: [Fitness Information Technology](#) 2009

ISBN 978-1-885693-86-0

Per Jorsett

Kvinner i norsk idrett

256 sidor, hft., ill.

Olso: [Akilles](#) 2008

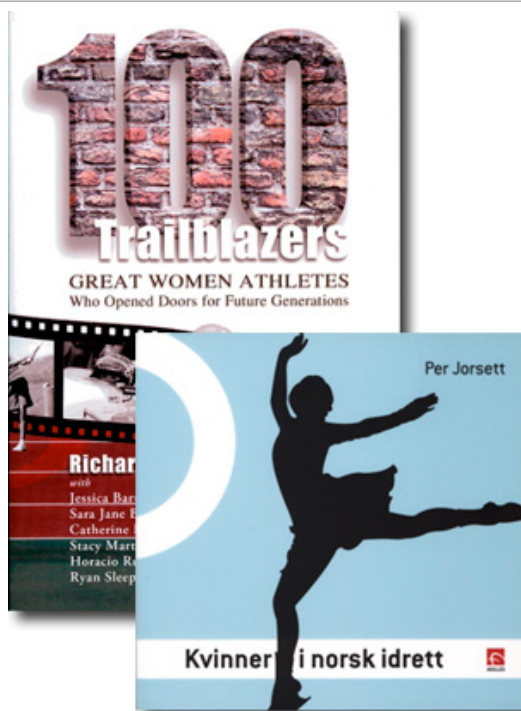
ISBN 978-82-7286-184-0

De här bägge böckerna kan sägas komplettera varandra, vilket är anledningen till att jag tar upp dem i samma recension. Bägge böckerna berör, som framgår av titlarna, framstående kvinnliga idrottare genom åren, där Lapchicks bok framför allt är inriktad på amerikanska idrottare, medan Jorsett enbart tar upp norska kvinnliga idrottare.

I Lapchicks bok porträtteras drygt 100 framstående kvinnliga idrottare, där begreppet idrottare ska ses i vid mening eftersom kapitel 2 handlar om 21 kvinnliga administratörer, som på olika sätt har brutit den manliga administrationshegemonin. I övrigt behandlas stjärnor i följande idrotter: tennis (10 kvinnor), golf (10), skridskoåkning/konståkning (7), simning/simhopp (11), gymnastik (3), friidrott (16), fotboll (3), softball/baseboll (7), basket (10), volleyboll (2), och motorsport (3 kvinnor). Varje kapitel/idrott har ett introducerande avsnitt. Av dessa cirka 100 banbrytare kommer endast sex kvinnliga stjärnor från länder utanför USA.

Det ska också sägas att Lapchicks bok har två föregångare: en med titeln *100 Heroes: People in Sport Who Make This a Better World* från 2006 och en från 2007 betitlad *100 Pioneers: African-Americans Who Broke Color Barriers in Sport*. Serien kring "trailblazers", "heroes" och "pioneers" kanske säkert att fortsätta.

Man kan naturligtvis diskutera urvalet i Lapchicks bok, där den amerikanska dominansen är närmast total. De

kvinnor utanför USA som "funnit nåd" inför författarens argusögon är tennisstjärnan Evonne Goolagong från Australien, den norska konståkerskan Sonia Henie och hennes sentida efterföljerska Katarina Witt från forna Östtyskland, gymnastiktjejerna Olga Korbut (Sovjetunionen) och Nadia Comaneci från Rumänien, samt slutligen vår egen golfstjärna, Annika Sörenstam. Ett ytterligare kriterium vid urvalsprocessen tycks ha varit att praktiskt samtliga är eller har varit invalda i Women's International Sports Hall of Fame alternativt vara en "Future Hall of Famer". För oss skandinaver är flertalet av namnen – av naturliga skäl – relativt okända. Det gäller främst det dryga tjoget administratörer, men även kvinnliga banbrytare inom softball/baseboll, basketboll, volleyboll och motorsport. Som idrottshistorisk "nörd" kan jag säga att jag endast kände till cirka 30 av de 100 kvinnliga utövarna i boken, det vill säga en tredjedel. Det innebär att mitt idrottshistoriska kunskapsfält kring kvinnliga idrottare har ökat väsentligt efter att jag tagit del av boken. De olika idrottarna beskrivs på likartat sätt, det vill säga med inriktning mot deras banbrytande aktiviteter oavsett om det handlade om administrativt arbete eller rena idrottsprestationerna. Språket är enkelt och av beskrivande karaktär och innehållet intressant – åtminstone för en som liksom jag själv är intresserad av kvinnoidrott och idrottshistoria.

I Jorsetts bok porträtteras ett trettiotal norska toppidrottsskinnor inklusive fotbolls- och handbollslagen. Förutom dessa miniporträtt på cirka en tredjedel av innehållet, utgörs resten av "märkesdagar inom norsk kvinnoidrott", norska OS- och VM-guldmedaljörer, troféinnehavare, samt framför allt "vem är vem i norsk kvinnoidrott" (datering 15/8 2007). Det senare upptar 514 namn med födelsedata, idrott, klubb och främsta meriter.

Banbrytare inom norsk kvinnoidrott är naturligtvis mer kända för oss svenskar. Av de cirka 30 miniporträtten av kvinnliga idrottare var jag mer eller mindre bekant med två tredjedelar, det vill säga cirka 20. Språket är precis som i Lapchicks bok enkelt och beskrivande och miniporträtten är just av miniformat – cirka 1 sida. Jorsetts bok har sin styrka i det statistiska materialet och fungerar således bäst som en uppslagsbok. Som sådan är den utmärkt!

Sammanlagt: två böcker som fungerar utmärkt som uppslagsböcker!

© Anders Östnäs 2010.

 Hitta bästa pris på 100 Trailblazers hos [Prispallen.se](#)

 Kjøp 100 Trailblazers fra [Capris.no](#)

 Sammenlign priser på 100 Trailblazers hos [Pensum.dk](#)

 Buy 100 Trailblazers from [Amazon.co.uk](#)

 Buy 100 Trailblazers from [Amazon.com](#)

 Hitta bästa pris på Kvinner i norsk idrett hos [Prispallen.se](#)

 Kjøp Kvinner i norsk idrett fra [Capris.no](#)

 Køb Kvinner i norsk idrett fra [Adlibris.dk](#)

 Buy this book from [Amazon.co.uk](#)

 Buy this book from [Amazon.com](#)